

DOI:
УДК 343.148.

Юрій Пілюков,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права і процесу, економічної безпеки та правоохоронної діяльності юридичного факультету Західноукраїнського національного університету, провідний фахівець Тернопільського НДЕКЦ МВС України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9952-3423>

ОСОБЛИВОСТІ ЗАВДАНЬ ПЛАНОВИХ ТА ПОЗАПЛАНОВИХ РЕВІЗІЙ І ПЕРЕВІРОК. ВИКОРИСТАННЯ ЇХНІХ РЕЗУЛЬТАТІВ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ

Досліджено особливості та відмінності завдань проведення планових та позапланових ревізій і перевірок як однієї з найбільш ефективних форм фінансово-господарського контролю та використання спеціальних знань при розслідуванні окремих кримінальних правопорушень.

Ключові слова: планова ревізія, позапланова ревізія, перевірка, ревізор, аудитор, перевіряючий, фінансово-господарський контроль, спеціальні знання, правоохоронний орган, кримінальне провадження, документи.

Пілюков Ю.

Особенности задач плановых и внеплановых ревизий и проверок. Использование их результатов в уголовных производствах.

Исследуются особенности и отличия задач проведения плановых и внеплановых ревизий и проверок, как наиболее эффективной формы финансово-хозяйственного контроля и использования специальных знаний при расследовании отдельных уголовных правонарушений.

Ключевые слова: плановая ревизия, внеплановая ревизия, проверка, ревизор, аудитор, проверяющий, финансово-хозяйственный контроль, специальные знания, правоохранительный орган, уголовное производство, документы.

Pilyukov Yu.

Features of tasks of planned and unplanned audits and inspections. Using their results in criminal proceedings
The results of audits and inspections are of great probative value during the investigation of criminal offenses in the field of economy and economic activity, including certain offenses classified as corruption.

Audits and inspections are classified as a separate form of using special knowledge in criminal proceedings, through which financial and economic control of enterprises is carried out, facts of theft of inventory and money are revealed, facts of abuse of office of officials are confirmed, participants in criminal actions are established.

Audits and inspections are carried out by specially authorized for such activities entities of the State Audit Office of Ukraine (SASU) - auditors, auditors and other auditors.

Objects of analysis (research) of audits and inspections are: official documents; items; material complexes; people; animals and plants.

The subject of audits and inspections includes factual data that must be established during the control and which are specified in advance in legislative and departmental regulations.

Planned audit is considered to be an audit in controlled institutions, which is provided for in the work plan of the body of the state control and audit service and is conducted at the location of such legal entity.

Unplanned audit is carried out within the time limits not provided for in the approved plan, mainly at the request of a law enforcement agency that has facts that indicate violations of the laws of Ukraine by controlled institutions.

A typical investigative situation in criminal proceedings is a situation when information about the crime was obtained as a result of scheduled audits or inspections.

Another situation arises when an audit or inspection needs to be carried out in a previously initiated criminal proceeding. In these cases, employees of the State Audit Office are sent to participate in inspections conducted by law enforcement agencies, on the basis of a letter to the relevant body of the State Audit Office.

In summary, it should be noted that audits appointed at the request of law enforcement agencies are significantly

different from the usual scheduled audits, as their main task is to establish and verify violations of applicable law.

Постановка проблеми. Вимога повноти розслідування будь-якого кримінального правопорушення сформульована у статті 2 КПК України й означає, що у кримінальному провадженні мають бути встановлені всі обставини, які підлягають доказуванню.

Доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані у передбаченому КПК України порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню (ч. 1 ст. 84 КПК) [3].

Важливе доказове значення під час розслідування кримінальних правопорушень у сфері економіки та господарської діяльності, в тому числі окремих правопорушень, що належать до корупційних, мають результати проведення ревізій та перевірок, що визначило актуальність теми.

Мета статті. Дослідити особливості та відмінності завдань проведення планових та позапланових ревізій і перевірок у кримінальних провадженнях, використання їхніх результатів під час розслідування.

Останні дослідження. Питанням проведення ревізій присвятили свої наукові праці В. І. Галушкін, В. Глібко, А. М. Гольдман, О. П. Гришина, А. Євтушенко, М. І. Камлик, П. К. Пошюнас, Б. В. Романюк, Л. А. Сергєєв, В. Г. Танасевич, В. В. Шадрін, К. В. Шадрін, Л. Г. Шапіро та ін. Останні публікації на вказану тематику висвітлювали у наукових працях О. Бондаренко, Ю. Данильченко, Г. Дондик, А. Коваленко, Д. Куриленко, А. Марушев, В. В. Неганов, В. Руфанова, В. В. Степанов, Р. Степанюк, Ю. Терещенко, З. Урусова, В. Черней, О. Шаповал та інші.

Відаючи належне проблемам, які досліджували науковці, автор вважає за необхідне дослідити особливості та відмінності завдань планових ревізій та перевірок у процесі здійснення фінансово-господарського контролю підприємств, організацій та установ та позапланових ревізій і перевірок у кримінальних провадженнях, призначених за зверненням правоохоронних органів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як свідчить судова практика, найчастіше необхідність у проведенні ревізій і перевірок виникає під час розслідування корисливих злочинів у сфері економіки та господарської діяльності. До таких кримінальних правопорушень можна віднести: ухилення від сплати податків та митних платежів; легалізацію (відмивання) грошових коштів; привласнення, розтрату або заволодіння чужим майном, вчиненого службовою особою шляхом зловживання службовим становищем, (ч. ст. 191 КК України).

Зазвичай, ревізії та перевірки можуть призначатись також під час розслідування злочинних порушень правил техніки безпеки, екологічних норм навколишнього середовища, протипожежних, санітарно-епідеміологічних норм та правил, які призвели до тяжких наслідків, та ін.

Ревізії та перевірки віднесені до різновиду окремої форми використання спеціальних знань у кримінальному провадженні, за допомогою яких здійснюється фінансово-господарський контроль підприємств, організацій та установ, виявляються факти розкрадань товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів, підтверджуються факти зловживань службовим становищем посадових осіб, встановлюються учасники злочинних дій.

Ревізія, за визначенням більшості науковців, – це система контрольних дій щодо встановлення законності, доцільності й економічної ефективності проведених господарських операцій за певний період часу, а також правомірність дій посадових осіб під час їх здійснення. Ревізія здійснюється шляхом документальної і фактичної перевірки певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності підконтрольної установи, яка повинна забезпечувати виявлення наявних фактів порушення законодавства, встановлення посадових і матеріально відповідальних осіб, які винні у їх допущенні [2].

Перевірка, на відміну від ревізії, яка передбачає комплексний контрольний захід, є одиничною контрольною дією або дослідженням стану справ на певній ділянці діяльності організації, яка перевіряється. Документальна перевірка передбачає контроль за звітністю, господарськими договорами та іншими документами, а фактична перевірка проводиться шляхом інвентаризації, обстеження та контрольного обміру виконаних робіт, правильності застосування норм витрат сировини і матеріалів, виходу готової продукції та ін. [7].

У процесі провадження ревізії виявляються всі факти порушень і зловживань, а під час перевірки вивчаються лише окремі сторони діяльності підприємства (організації, установи) або посадових осіб. Під час ревізії можуть використовуватися методи документального і фактичного контролю, у той час як документальна перевірка ґрунтується на дослідженні документів.

Проведення ревізій та перевірок здійснюють спеціально уповноважені для такої діяльності суб'єкти Державної аудиторської служби України (ДАСУ) – ревізори, аудитори та інші особи, що перевіряють.

Ревізор – це службова особа, якій доручено проведення ревізії, тобто контролю фінансово-господарської діяльності певної установи, організації та ін. [10, с. 471]. До участі у проведенні ревізій чи перевірок, поряд з ревізорами, можуть залучатись спеціалісти інших профільних спеціальностей, які володіють спеціальними знаннями з питань дотримання техніки безпеки, в тому числі протипожежної, екологічних та санітарно-епідеміологічних норм та правил, військової техніки та майна.

Так, нагляд за додержанням і виконанням вимог законодавства у сферах пожежної і техногенної безпеки та цивільного захисту здійснює посадова особа ДСНС України [5]; державний санітарно-епідеміологічний нагляд покладений на посадових осіб ДСЕС України [8] та ін. Суб'єкти контролю є обізнаними особами у фінансовій, економічній, господарській, протипожежній сфері, техніки безпеки та в інших галузях знань, що застосовують під час проведення ревізій та перевірок. У деяких випадках склад перевіряючих імперативно вказаний у нормативних актах. Так, відомче розслідування нещасного випадку або аварій здійснює комісія, до якої входять керівник (спеціаліст) служби охорони праці підприємства, представник Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань за місцезнаходженням підприємства, представник первинної профспілки, представник підприємства та інші особи [9].

Із процесуальної точки зору суб'єкти перевірок можуть застосовувати як спеціальні, так і правові знання, а самі вони можуть бути заінтересованими в результатах розслідування або залежними від інших осіб, що необхідно враховувати слідчому під час оцінювання та використання матеріалів ревізій і перевірок як доказів у кримінальному провадженні.

У фінансово-господарській діяльності перевірка здійснюється щодо державних закупівель і полягає у документальному та фактичному аналізі дотримання підконтрольними установами законодавства про державні закупівлі [2]. Таким чином, перевірка – це самостійна форма фінансового контролю та допоміжне діє, що забезпечує здійснення контролю в рамках ревізії.

Об'єктами аналізу (дослідження) ревізій та перевірок є: службові документи; предмети; матеріальні комплекси; люди; тварини та рослини.

До документів належать облікові, звітні, реєстраційні, фінансові та інші акти, накази організаційно-розпорядчого характеру, пов'язані із господарською, виробничою, адміністративною діяльністю підконтрольних установ. Як правило, у відповідних документах бухгалтерського та податкового обліку, в облікових реєстрах та фінансових звітностях залишаються сліди злочинної діяльності осіб, причетних до розкрадання. Незаконна діяльність таких осіб може полягати у підготовці бухгалтерських та інших документів, які завідомо не відповідають реальному стану справ. До них можна віднести, наприклад, підготовку документів, що засвідчують незаконне списання матеріальних цінностей, які раніше були обернені службовою особою на свою користь чи користь інших осіб.

Предметами (матеріальними об'єктами) вважаються: обладнання, інструменти, сировина, готова продукція, товари, гроші та інші матеріальні цінності.

До матеріальних комплексів відносять: приміщення, споруди, виробничі ділянки, системи безпеки, ділянки місцевості тощо.

Дослідження живих осіб проводиться в ході розслідування нещасних випадків, внаслідок яких потерпілі отримали травми, отруєння, інші ушкодження здоров'я.

У випадку забруднення, отруєння шкідливими речовинами, іншого екологічного порушення навколишнього середовища аналізу підлягають тварини й рослини.

До *предмета* ревізій та перевірок належать фактичні дані, що необхідно встановити під час контролю і які заздалегідь вказані в законодавчих та відомчих нормативних актах, а також фактичні дані про стан дотримання або наявності порушень вимог законодавства, які необхідно встановити під час проведення ревізії та перевірки на певних об'єктах контролю. Наприклад, конкретний предмет ревізії відображається у програмі ревізії, яка складається у ході її підготовки [6].

У процесі проведення ревізій і перевірок особи, що перевіряють, використовують загальнонаукові методи дослідження, такі як: візуальне обстеження, обчислення, зіставлення, випробування. В деяких випадках, для встановлення властивостей матеріалів, речовин та виробів, стану об'єктів застосовуються спеціальні методи дослідження [4, с.161].

За організаційними ознаками ревізії та перевірки, як зазначалось, поділяють на планові і позапланові.

Плановою виїзною ревізією вважається ревізія у підконтрольних установах, яка передбачена у плані роботи органу державної контрольно-ревізійної служби і проводиться за місцезнаходженням такої юридичної особи чи за місцем розташування об'єкта права власності, щодо якого проводиться така планова виїзна ревізія [1].

Позаплановий відомчий контроль проводиться в строки, не передбачені затвердженим планом. Він здійснюється у зв'язку з нештатними обставинами, за якими необхідно невідкладно прийняти адміністративне рішення, спрямоване на виправлення ситуації. Як правило, позапланові ревізії та перевірки проводяться за зверненням правоохоронного органу, який володіє фактами, що свідчать про порушення підконтрольними установами законів України. Згідно із законом перевірка достовірності цих фактів належить до компетенції органів державного контролю [11].

Розглянемо питання щодо використання результатів ревізій та перевірок у кримінальних провадженнях. Типовою слідчою ситуацією у кримінальному провадженні є ситуація коли відомості про подію злочину отримані за результатами планових ревізій чи перевірок. Ця слідча ситуація зумовлена наявністю обов'язку працівників органу державного фінансового контролю у випадках виявлення зловживань і порушень законодавства передавати правоохоронним органам матеріали ревізій [2].

У цьому випадку, слідчий, отримуючи результати перевірок чи ревізій, зобов'язаний внести відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР) та приступити до досудового розслідування в загальному порядку.

Інша ситуація виникає, коли ревізію чи перевірку потрібно провести у вже раніше порушеному кримінальному провадженні. В цих випадках працівники органів Держаудитслужби направляються для участі в перевірках, що проводять правоохоронні органи, на підставі листа до відповідного органу Держаудитслужби.

У ст. 11 Закону «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» передбачено розмежування законодавцем статусу працівників Держаудитслужби, які виступають у кримінальному провадженні як спеціалісти і як ревізори. Процесуальне оформлення результатів їхньої діяльності відрізняється між собою, оскільки спеціаліст складає довідку, а ревізор – акт перевірки [2].

Під час участі у перевірці спеціаліст використовує свої спеціальні знання і в межах компетенції надає консультації та відповіді на порушені питання, при цьому фіксує факти порушення законодавства з питань використання і збереження фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильності визначення потреби в бюджетних коштах та взяття зобов'язань, стану і достовірності бухгалтерського обліку і фінансової звітності, визначає розмір заподіяної матеріальної шкоди та посадових (службових) осіб, внаслідок дій або бездіяльності яких допущено порушення законодавства та завдано матеріальну шкоду [12, с. 34].

Цим пояснюється залучення до участі в слідчих діях (огляду, обшуку) працівників контролюючих органів як спеціалістів, оскільки це сприяє більш швидкому встановленню фактів порушення фінансової дисципліни на підприємстві та виявленні фактів привласнення чи розтрати чужого майна.

Отже, ревізії, що призначаються за зверненням правоохоронних органів, суттєво відрізняються від звичайних планових ревізій. Зупинимось на їх найбільш вагомим відмінностях.

Так, планова ревізія визначається як основна форма контролю фінансово-господарської діяльності підприємства. Водночас ревізія (перевірка) за зверненням правоохоронних органів є засобом збору доказів шляхом використання спеціальних економічних знань. Основним завданням планової ревізії є перевірка законності господарських операцій, достовірності обліку та звітності. Завданням позапланової ревізії (перевірки) за зверненням правоохоронних органів – встановлення і перевірка фактів порушення чинного законодавства.

Варто зауважити, що під час планової ревізії ревізор у своїй діяльності керується програмою перевірки, тоді як під час звернення правоохоронних органів перевіряючий виконує поставлені завдання слідчого (прокурора), що проводить розслідування. Важливо також звернути увагу на те, що під час планової ревізії ревізор взаємодіє з керівником органу контролю, а під час звернення правоохоронних органів з його працівниками слідчим, оперативними працівниками економічних підрозділів, експертами, іншими спеціалістами. Якщо під час планової ревізії її об'єктом є тільки облікові документи, реєстри синтетичного та аналітичного обліку, звітність підприємства, то під час звернення правоохоронних органів крім документів підприємства слідчий використовує дані, отримані у ході слідчих та негласних слідчих (розшукових) дій.

Висновки. Планова ревізія та перевірка визначається як основна форма контролю фінансово-господарської діяльності підконтрольних підприємств, організацій та установ, завданням якої є перевірка за-

конності господарських операцій, достовірності обліку та звітності, яка передбачена у плані роботи органу державної контрольно-ревізійної служби і проводиться за наперед складеною програмою.

Позапланова ревізія та перевірка за зверненням правоохоронного органу, який володіє фактами, що свідчать про порушення підконтрольними установами законів України, є засобом збору доказів шляхом використання спеціальних економічних знань і належить до однієї з найбільш ефективних форм використання таких знань в окремих кримінальних провадженнях у сфері економіки та службової діяльності.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання фінансовим правопорушенням, забезпечення ефективного використання бюджетних коштів, державного і комунального майна : Закон України. URL: <https://regulation.gov.ua/documents/id99376> (дата звернення: 10.09.2020).
2. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12> (дата звернення: 10.09.2020).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 04.09.2020).
4. Куриленко Д. В. Інститут обізнаних осіб у змагальному кримінальному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків : ХНУВС, 2017. 245 с.
5. Про затвердження Порядку проведення планових (позапланових) перевірок щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки : Наказ МВС України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1467-15/print1471406498413779> (дата звернення: 10.09.2020).
6. Про затвердження Положення про порядок проведення перевірки діяльності аварійно-рятувальних служб та їх готовності до реагування на надзвичайні ситуації : Наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків чорнобильської катастрофи. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0309-02> (дата звернення: 10.09.2020).
7. Про затвердження Порядку проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами : Постанова Кабінету Міністрів України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-п> (дата звернення: 14.09.2020).
8. Про затвердження Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні : Постанова Кабінету Міністрів України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1109-99-п> (дата звернення: 12.09.2020).
9. Про затвердження Порядку проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві : Постанова Кабінету Міністрів України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1232-2011-п> (дата звернення: 20.09.2020).
10. Словник української мови : в 11 т. Т. 7. Київ : Наукова думка, 1976. 766 с.
11. Спільний наказ Головного контрольно-ревізійне управління України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Генеральної прокуратури України «Про затвердження Порядку взаємодії між органами державної контрольно-ревізійної служби та органами прокуратури, внутрішніх справ і Служби безпеки України». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1166-06> (дата звернення: 20.09.2020).
12. Хавронюк М. І. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / за ред. М.І. Хавронюка. Київ : Москаленко О. М., 2019. 464 с.

References

1. *Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo zapobigannia finansovym pravoporushenniam, zabezpechennia efektyvnoho vykorystannia biudzhetykh koshtiv, derzhavnogo i komunalnogo maina» [The Law of Ukraine «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Concerning the Prevention of Financial Offenses, Ensuring Effective Use of Budget Funds, State and Communal Property»]*. Retrieved from <http://regulation.gov.ua/documents/id99376> [in Ukrainian].
2. *Zakon Ukrainy «Pro osnovni zasady zdiisnennia derzhavnogo finansovogo kontroliu v Ukraini» [The Law of Ukraine «On the basic principles of public financial control in Ukraine»]*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12> [in Ukrainian].
3. *Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [The Criminal Procedural Code of Ukraine]*. (n.d.). Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> [in Ukrainian].

4. Kyrylenko, D.V. (2017). *Instytut obiznanykh osib u zmagalnomu kryminalnomu provadzhenni [Institute of Informed Persons in Competitive Criminal Proceedings]*. Candidate's thesis. Kharkiv: KHNUVS [in Ukrainian].
5. *Nakaz MVS Ukrainy «Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia planovykh (pozaplanovykh) perevirok shchodo doderzhannia subektom gospodariuvannia vymog zakonodavstva u sferi tsyvilnogo zakhystu, tekhnogennoi ta pozhezhnoi bezpeky» [Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine «On approval of the Procedure for conducting scheduled (unscheduled) inspections for compliance by the business entity with the requirements of the legislation in the field of civil protection, man-made and fire safety»]*. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1467-15/print1471406498413779> [in Ukrainian]»
6. *Nakaz MZS Ukrainy «Pro zatverdzhennia Polozhennia pro poriadok provedennia perevirky diialnosti avariino-riativnykh sluzhb ta ikh gotovnosti do reaguвання na nadzvychaini sytuatsii» [Order of the Ministry of Emergencies and Protection of the Population from the Consequences of the Chernobyl Accident «On approval of the Regulations on the procedure for inspecting the activities of emergency services and their readiness to respond to emergencies]*. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0309-02> [in Ukrainian].
7. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia inspektuvannia Derzhavnoi finansovoi inspektsiei, ii terytorialnyimi organami» [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On approval of the Procedure for conducting inspections by the State Financial Inspection, its territorial bodies»]*. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-n> [in Ukrainian].
8. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennia Polozhennia pro derzhavnyi sanitarno-epidemiologichnyi nagliad v Ukraini» [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On approval of the Regulations on state sanitary and epidemiological supervision in Ukraine»]*. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1109-99-n> [in Ukrainian].
9. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia rozsliduvannia ta vedennia obliku neshchasnykh vypadkiv, profesiinykh zakhvoriuvan I avarii na Vyrobnystvi» [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On Approval of the Procedure for Investigation and Accounting of Accidents, Occupational Diseases and Accidents at Work»]*. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1232-2011-n> [in Ukrainian].
10. *Slovnnyk ukrainskoi movy [Dictionary of the Ukrainian language] (1976)*: Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
11. *Spilnyi Nakaz Golovnoho kontrolno-reviziinogo upravlinnia Ukrainy, sluzhby bezpeky Ukrainy, Generalnoi prokuratury Ukrainy «Pro zatverdzhennia Poriadku vzaiemodii mizh organami derzhavnoi kontrolno-reviziinoi sluzhby ta organami prokuratury, vnutrishnikh sprav i sluzhby bezpeky Ukrainy» [Joint Order of the Main Control and Revision Department of Ukraine, the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, the Security Service of Ukraine, the General Prosecutor's Office of Ukraine №On Approval of the Procedure for Cooperation between the State Control and Revision Service and the Prosecutor's Office, Internal Affairs and Security Service of Ukraine»]*. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1166-06> [in Ukrainian].
12. Khavroniuk, M. I. (2019). *Koruptsiini skhemy: ikh kryminalno-pravova kvalifikatsiia i dosudove rozsliduvannia [Corruption schemes: their criminal qualification and pre-trial investigation]*. Kyiv: Fop Moskalenko O. M. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 07.10.2020.